
PAMUK – MISIR YETİŞTİRİCİLİĞİ EĞİTİMİ (2015 - 5)

14 - 17 Nisan 2015, Şanlıurfa

Değerlendirme Raporu

Proje	GAP-TEYAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli
Hazırlayan	İbrahim Hakkı GÜRBÜZ, GAP TEYKOB - EU
Teslim Tarihi	2 Mayıs 2015
Faaliyet	2.2 Tarımsal Yayım Faaliyetlerine Yönelik Faaliyetler
Tanım	<ul style="list-style-type: none"> Eğitimin Amacı Hedef Grup ve Katılımcı Profili Eğitimin Kapsamı Eğitimin Değerlendirilmesi
Ekler	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcı Listesi Eğitim Programı Eğitimden Fotoğraflar

EĞİTİMİN AMACI

GAP Çiftçi Örgütleri Merkezli Çoğulcu Yayım Modeli Programı (GAP-Yayım Modeli), T.C. Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

GAP Bölgesinde 2011-2013 yıllarında yine GAP tarafından uygulanmış olan GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Projesinin (GAP-TEYAP) bir çıktısı olan ve GAP Bölgesinde tarımsal kalkınmayı hızlandırmayı hedefleyen GAP-Yayım Modelinin amacı başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerini harekete geçirmek ve çiftçi örgütlerini idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek, sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamaktır.

GAP Bölgesinde yer alan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde öncelikle sulanan ve sulamaya açılacak alanlarda 5 yıl süreyle uygulanacak olan GAP Yayım Modelinin 5 yıllık uygulama planı kapsamında; bölgede mevcut olan 615 çiftçi örgütünün en az 40'ında 240 teknik elemanın yayım elemanı olarak çalışacağı düşünülmektedir. 2014 ve 2015 yıllarında sisteme girecek olan 40 çiftçi örgütü ve buralarda çalışacak 240 yayım elemanı modelin birincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Ayrıca, Model kapsamında, GTHB yayım personeli ve birincil grubun dışında yer alan çiftçi örgütleri ile özel sektörde yayım konusunda çalışan yaklaşık 1000 teknik eleman da projenin ikincil hedef grubunu oluşturmaktadır. Modelin tam olarak uygulanması sonucunda doğrudan etkin yayım hizmeti alacak olan yaklaşık 15.000 çiftçi ve sulamaya açılacak alanlar dahil doğrudan ve dolaylı olarak ulaşılabilecek 40.000 çiftçi ise projenin yararlanıcı kitlesini oluşturacaktır.

Model, GAP/BKİB da oluşturulacak GAP Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (GAP-TEYKOB) tarafından GTHB'nın yerel teşkilatları olan İl Müdürlükleri, Araştırma Kurumları, Bölge Üniversiteleri, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ve çiftçi örgütleri ile işbirliği halinde yürütülecektir. Modelin yönetimi için Merkez Danışma Kurulu (MEDAK), Bölge Danışma Kurulu (BÖDAK), Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve İl Koordinasyon Birimlerinin (İKOB) oluşturulması planlanmıştır.

Modelin Uygulama Planı'nda öngörülen faaliyetlerinin katılımcı bir süreç dâhilinde hayata geçirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, 1 Ocak 2014 tarihi itibarıyla Model kapsamında GAP-BKİB içerisinde Tarımsal Eğitim ve Yayım Koordinasyon Birimi (TEYKOB) ve 6 GAP ilinde ise İl Koordinatörükleri oluşturulmuştur. Model ile ilgili faaliyetler, söz konusu Uygulama Planı, oluşturulan yönetim yapısı ve tanımlanmış çalışma ilkeleri doğrultusunda 1 Ocak 2014 tarihinden bu yana sürdürülmektedir.

Mart 2014 tarihinde Model üzerinde bir revize çalışması yapılmış olup bu revize çalışması sonucunda yapılan değişiklikler aşağıda özetlenmiştir:

Modelin Amacı:

- Başta sulamaya açılmış ve açılacak alanlar olmak üzere çiftçilerin ihtiyaç duydukları eğitim yayım hizmetlerinin verilmesi konusunda çiftçi örgütlerinin harekete geçirilmesi.
- Çiftçi Örgütlerinin idari ve teknik açıdan geliştirilip güçlendirilerek sürdürülebilir ve etkin bir yayım ve danışmalık hizmeti verme işlevini üstlenmelerini sağlamak.

- Çalışma alanlarında potansiyelleri değerlendirmeye yönelik örgütlenme ve grup oluşturma konularında farkındalık sağlamak, tarımsal örgütlenme konusunda model amaç ve hedeflerine uygun yeni oluşumları teşvik etmek.

Modelin Hedefi ve Hedef Gruplar:

- Toplamda, 6 ziraat odası ile yeni kurulacak ya da mevcut 10 çiftçi örgütünde eğitim yayım hizmetlerinin sunulması konusunda etkinlikleri artırılabacaktır.
- Model kapsamına alınan çiftçi örgütlerinden seçilecek 6 çiftçi örgütüne eğitim yayım hizmetlerinin sunulması için *idari, teknik ve mali* açıdan güçlendirme çalışmaları yürütülecektir.
- Çalışma alanlarının her birinde hizmet veren 3 tarım danışmanı birinci hedef grup ve çalışma alanlarının her birinin alt bölgesinde yer alan sözleşmeli çiftçiler birinci hedef grubunu oluşturmaktadır.
- Sulama Eylem Planı kapsamında sulamaya açılacak ve açılmış olan 7 pilot alan, teknik eleman ve çiftçiler.
-

Model kapsamına alınan çiftçi örgütlerinin sorumluluk sahalarında yer alan diğer yayım elemanları ve çiftçiler alt bölgelere göre modelin ikinci ve üçüncü hedef grupları olarak belirlenmiştir.

Model Uygulama Planında yer alan ana faaliyetlerden birisi de “2.2. Tarımsal Yayım Elemanlarına Yönelik Faaliyetler” başlığı altında verilecek eğitim çalışmaları olup, bu kapsamdaki çalışmalar Bağcılık, Arıcılık, Tarımsal Yayım ve İletişim, Sulama ve İBY, Ekonomik Değerlendirme ile muhtelif tarımsal konulardaki temel eğitimleri içermektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi özellikle pamuk üretimi açısından önemli bir yere sahiptir. Son zamanlarda mısır üretimindeki artış ile de söz sahibi olmaya başlamıştır. GAP Bölgesindeki çiftçi örgütlerinde tarımsal eğitim ve yayım faaliyetleri yürüten teknik personelin yöre çiftçisiyle daha etkin iletişim kurarak hizmet kalitesinin yükseltilmesini amaçlayan ve 15 - 17 Nisan 2015 tarihleri arasında üç gün süren “Pamuk - Mısır Yetiştiriciliği” konulu eğitimde bu bitkilerin; morfolojik özellikleri, iklim - toprak istekleri, ekim zamanı ve bitki sıklığı, gübreleme, sulama ve önemli hastalık - zararlılar ile bunlarla mücadele konuları işlenmiştir.

Ayrıca bu eğitim ile Model kapsamında çalışılan çiftçi örgütlerinde tarımsal yayım hizmetlerinin etkinliği arttırmak amacıyla yapılması planlanan “Pamuk ve Mısır konusundaki demo ve çiftçi eğitimlerinin” bu eğitim kapsamında ilgili tarım danışmanı tarafından projelerinin hazırlanması, sunulması, uygulaması ve izlenmesi konusunda farkındalık sağlanacaktır.

KATILIMCI PROFİLİ

Eğitime toplam 32 personel katılmıştır. Grup; çiftçi örgütlerinde ve serbest çalışan tarım danışmanları ile GAP-TEYAP-TEYKOB personelinden oluşmuştur.

Katılımcılar ile ilgili diğer özellikler aşağıdaki verilmektedir;

Katılımcıların iller üzerinden dağılımı; Şanlıurfa 13, Adıyaman 4, Mardin 2, Gaziantep 3, Şırnak 3, Batman 2, Diyarbakır 5.

Katılımcıların kurumsal dağılımı:

Çiftçi Örgütü 15, Özel Sektör 6, Kamu 11

Katılımcıların cinsiyet dağılımı:

Erkek 21, Kadın 11

Katılımcıların mesleki dağılımı:

Ziraat Mühendisi 27, Tekniker 4, Diğer 1

Toplam 32 kişiden oluşan katılımcı grup listesi **Ek 1’de** sunulmaktadır.

EĞİTİMİN KAPSAMI

15 – 17 Nisan 2015 tarihleri arasında üç gün süren “Pamuk - Mısır Yetiştiriciliği” konulu eğitimde; GAP Bölgesinin önemli ürünlerinden pamuk ve mısır yetiştiriciliği ile ilgili konular detaylı ele alınmıştır. buğday, arpa, nohut ve mercimek üretimleri ele alınmıştır. Eğitimde bu ürünlerin iklimsel ve toprak isteği, toprak hazırlığı, bitki besleme, sulama, hasat ve depolama, önemli hastalık - zararlılar ve mücadelesi ile bu ürünlerin ekonomik değerlendirmesi konuları işlenmiştir.

Eğitimde katılımcıların illerden Şanlıurfa ya gidiş-geliş ulaşmaları GAP-Model araçları ile yapılmıştır. Eğitim Şanlıurfa GAP TEM tesislerinde verilmiştir. Katılımcıların konaklama ve yemek ihtiyaçları GAP-TEM Sosyal Tesislerinden sağlanmıştır.

GAP TEYKOB konu uzmanları Ali TOPAL, Akif YENİKALE, Kerem AKDOĞAN ve A. ÇOŞANDAL tarafından verilen eğitime GAP Bölgesinden 32 tarım danışmanı katılmış ve katılımcılara eğitim sonunda “katılım belgesi” verilmiştir.

EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eğitim programı sonunda katılımcılara **Ek 4’de** yer alan anket formu dağıtılmış olup, üç kategoride ve çeşitli alt başlıklarda programı değerlendirmeleri istenmiş ve her bir kategoride 1 ile 5 arası puanlama yapılmaları talep edilmiştir. (1:Yetersiz, 2: Yeterli, 3: Ortalama, 4: İyi, 5: Çok iyi).

Katılımcılar tarafından yapılan değerlendirme neticesinde her bir alt başlık için ortalama puan aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Her bir kategoride genel değerlendirme puanlamalarına bakıldığında, katılımcıların eğitim ortamı ve eğitimin kapsamı ile eğitmenlerin performanslarından yüksek düzeyde bir memnuniyet duydukları görülmektedir.

A. EĞİTİM ORTAMI ve LOJİSTİK DÜZENLEMELER	ORTALAMA PUAN (1-5)
Eğitim salonu düzeni	4,6
Eğitim Ekipmanları	4,6
Isı, Işık, Ses düzenlemeleri	4,2
Sunumların Okunabilirliği	4,8

İkramlar	4,8
Konaklama	4,8
Ulaşım Organizasyonu (Şanlıurfa ya geliş-gidiş)	5,0
Ulaşım Organizasyonu (saha ziyaretleri)	
Aralar ve dinlenme sürelerinin yeterliliği	4,6
BÖLÜM A DEĞERLENDİRME	4,7

B. EĞİTİMİN KAPSAMI	ORTALAMA PUAN (1-5)
Eğitim Materyali	4,6
Eğitim içeriği	4,6
Eğitimin işleniş biçimi ve yöntemi	4,4
Verilen örneklerin içeriği	4,8
Grup çalışmaları	
Saha ziyaret alanları	
BÖLÜM B DEĞERLENDİRME	4,6

C. EĞİTMENLERİN PERFORMANSI	ORTALAMA PUAN (1-5)
Konusunda uzmanlık ve yetkinlik	5,0
Katılımcılarla iletişim	5,0
Katılımcılara söz hakkı tanıma	5,0
Eğitim materyalinin ve ekipmanın kullanımı	5,0
Soruların yanıtlanması ve açıklamalar	5,0
BÖLÜM C DEĞERLENDİRME	5,0

EĞİTİMİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ	4,8
---------------------------------------	------------

Anket Formunda; yukarıda beirtilen puanlamaların yapıldığı alanlara ilave olarak, ilave yorum yapabilecekleri ve daha sonraki eğitimlerde yer almasında fayda gördükleri konu başlıklarını açıklayabilecekleri bölümler bulunmakta olup, katılımcıların bu bölümlerde belirttikleri hususlar özetle aşağıda verilmektedir.

- Eğitimin GAP Bölgesinin en önemli ürünlerinden pamuk ve mısır konusunda olması memnuniyet vericidir.
- Eğitim yeri genel anlamda beğeni kazanmıştır.
- Gelişme sezonu içinde yapılan eğitimin, sahada olumlu yansımaları görülebilecektir.
- Eğitim için Şanlıurfa'nın seçilmesi beğenilmemiştir.
- Eğitimi veren GAP-TEYKOB Konu Uzmanlarıkonunun uzmanı ve uygulama tecrübesi olan kişilerdir.
- Bir sonraki eğitimin hastalık ve zararlılar konusunda daha kapsamlı yapılması arzu edilmiştir.

- Katılımcıların illerden Şanlıurfa ya geliş-gidişlerinin GAP araçları ile yapılması ulaşımda rahatlık ve süratin yanı sıra büyük mali tasarruf sağlamıştır. Bu yöntemin ileride yapılacak eğitimlerde de uygulanması önerilir.

Ek 1

KATILIMCI LİSTESİ

PAMUK-MISIR EĞİTİMİ								
15 - 17 Nisan 2015, GTHB GAP-TEM Şanlıurfa								
ADI SOYADI	MESLEĞİ				KURUMU			kişi NO / TOPLAM
	Z. MÜH	VET.	TEKN.	DiĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	
ADIYAMAN	TOPLAM							4
Bünyamin ASLAN	1						1	1
Sakine ERARSLAN	1				1			1
Turgay KORKMAZ			1		1			1
Mürsel ÖZTÜRKERİ	1				1			1
BATMAN	TOPLAM							2
Cemil SİYAH	1				1			1
Haydar OĞUZ	1				1			1
DİYARBAKIR	TOPLAM							5
Nurcan AYDIN	1					1		1
Mehmet KAYA			1			1		1
Ramazan DEMİRKIRAN	1					1		1
Mukaddes MUSTAFAOĞLU			1			1		1
Çiğdem ÇELİKKANAT	1						1	1
GAZİANTEP	TOPLAM							3
Semra KIZIKLI	1					1		1
Ali TOPAL	1						1	1
Esra ÖZZENGİN	1				1			1
MARDİN	TOPLAM							2
Orhan YENEL	1						1	1
Mustafa KAPLAN	1					1		1
ŞANLIURFA	TOPLAM							13
Galip GAZANFER	1				1			1
Ali KILIÇ	1				1			1
Gülbin ÖNCEL	1				1			1
Celal KAHRAMANOĞLU	1				1			1
Apdurrahman KAYA			1		1			1
Zeynep KARABULUT	1				1			1
Ayla YENİKALE	1						1	1
Fatma KOCA				1			1	1
Etem ÖZDEMİR	1						1	1
Akif YENİKALE	1						1	1
İ. Hakkı GÜRBÜZ	1						1	1
Zevaidin ÖZCAN	1						1	1
Kerem AKDOĞAN	1						1	1

ŞİRNAK	TOPLAM							3
Nurettin BARAN	1				1			1
Veli AY	1				1			1
Mesut ADA	1				1			1
	27	0	4	1	15	6	11	32
	Z. MÜH	VET.	TEKN.	DİĞER	Ç. ÖRG.	ÖZEL	KAMU	

Ek 2

Eğitim Programı:

14.05.2014

* Şanlıurfa ya geliş ve GAP-TEM e yerleşme

15.04.2015 (09.00-16.30)

- Pamuk bitkisinin morfolojik özellikleri
- Pamuk iklim istekleri
- Toprak istekleri
- Ekim zamanı ve bitki sıklığı
- Pamukta gübreleme
- Pamukta sulama
- Hastalık ve zararlılar ile mücadele

16.04.2015 (09.00 – 16.30)

- Mısır bitkisinin morfolojik özellikleri
- Mısır iklim istekleri
- Toprak istekleri
- Ekim zamanı ve bitki sıklığı
- Mısırdaki gübreleme
- Mısırdaki sulama
- Hastalık ve zararlılar ile mücadele

17.04.2015 (09.00 – 16.30)

- Arazi çalışması

Ek 3

Eğitimden Fotoğraflar

